

Spis treści

Wstęp	11
-------------	----

Część I

STOSUNKI MIĘDZYNARODOWE JAKO DYSCYPLINA NAUKOWA	13
---	----

Rozdział pierwszy

Stosunki międzynarodowe jako dyscyplina naukowa oraz jako rzeczywistość kulturowa, gospodarcza i polityczna. Wprowadzenie do teorii stosunków międzynarodowych. Podstawowe pojęcia	15
1. Wieloznaczność terminu „stosunki międzynarodowe”	15
2. Spór o naukowość stosunków międzynarodowych	17
3. Spór o przedmiot i istotę stosunków międzynarodowych	18
4. Definicja stosunków międzynarodowych	24
5. Funkcje nauki o stosunkach międzynarodowych	27

Rozdział drugi

Początki refleksji nad stosunkami międzynarodowymi. Pierwsze próby stworzenia teorii	31
1. Starożytność	31
2. Średniowiecze	33
3. Odrodzenie	38
4. Oświecenie	42
5. XIX i XX w.	45

Rozdział trzeci

Współczesne teorie stosunków międzynarodowych. Wielkie debaty	49
1. Wprowadzenie	49
2. Pierwsza debata	52

3. Druga debata	56
4. Trzecia debata	59
5. Teorie stosunków międzynarodowych.....	67

Rozdział czwarty

Autonomizacja nauki o polityce i instytucjonalizacja samodzielnej dyscypliny stosunków międzynarodowych	83
1. Uwagi wstępne	83
2. Releksja na temat stosunków międzynarodowych w ramach politologu	84
3. Autonomizacja dyscypliny „stosunki międzynarodowe”	87

Rozdział piąty

Metody badania stosunków międzynarodowych	95
1. Pojęcie metody, techniki i narzędzi badawczych.....	95
2. Ogólnometodologiczne zasady poznania (wyznaczniki metodyczności)....	95
3. Metody ogólnologiczne	96
4. Metody empiryczne	98
5. Metody badań teoretycznych	98

Część II

ASPEKT PODMIOTOWY STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH 101

Rozdział szósty

Uczestnictwo i podmiotowość prawna w stosunkach międzynarodowych	103
1. Pojęcie uczestnictwa (podmiotowości)	104
2. Rodzaje uczestnictwa w stosunkach międzynarodowych.....	111
3. Problematyka instytucji uznania w stosunkach międzynarodowych.....	115
4. Państwa jako podmioty prawa międzynarodowego.....	134
5. Jednostki terytorialne <i>sui generis</i> jako podmioty prawa międzynarodowego	190
6. Jednostki nieterytorialne <i>sui generis</i> jako podmioty prawa międzynarodowego	210

7. Narody jako podmioty prawa międzynarodowego	220
8. Organizacje międzynarodowe jako podmioty prawa międzynarodowego	221
9. Osoby fizyczne i prawne jako podmioty prawa międzynarodowego	223
<i>Rozdział siódmy</i>	231
Państwa jako uczestnicy stosunków międzynarodowych.....	231
1. Instytucja państwa narodowego	231
2. Powstawanie państw	232
3. Upadek państw	238
4. Kryteria typologii państw we współczesnym świecie.....	241
5. Podstawowe cechy państw w porządku międzynarodowym.....	252
6. Poglądy na pozycję państwa w stosunkach międzynarodowych	259
7. Organy państwa w stosunkach międzynarodowych.....	262
8. Odpowiedzialność międzynarodowa państwa	274
9. Sukcesja państw	284
<i>Rozdział ósmy</i>	
Narody i religie jako uczestnicy stosunków międzynarodowych	303
1. Uwagi wstępne	303
2. Problemy z definicją narodu	304
3. Nacjonalizm	310
4. Kwestia narodowa	317
5. Prawo narodów do samostanowienia	318
6. Religie jako uczestnicy stosunków międzynarodowych.....	339
<i>Rozdział dziewiąty</i>	
Organizacje międzynarodowe jako uczestnicy stosunków międzynarodowych.....	353
1. Geneza organizacji międzynarodowych.....	353
2. Typologia organizacji międzynarodowych	358
3. Międzynarodowe organizacje rządowe (International Government Organizations - IGOs)	359
4. Międzynarodowe organizacje pozarządowe (International Non-Government Organizations - INGOs)	365
5. Funkcje i znaczenie organizacji międzynarodowych.....	374

Część III

ASPEKT PRZEDMIOTOWY STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH... 381

Rozdział dziesiąty

Konwencjonalne i niekonwencjonalne sposoby regulacji stosunków międzynarodowych.....	383
1. Podział regulacji stosunków między podmiotami międzynarodowymi	383
2. Pojęcie i ogólna charakterystyka regulacji konwencjonalnych.....	384
3. Prawo międzynarodowe	388
4. Obyczaj międzynarodowy	427
5. Regulacje niekonwencjonalne.....	429

Rozdział jedenasty

Struktura i ewolucja systemu międzynarodowego	433
1. System jako metoda naukowa badająca stosunki międzynarodowe.....	433
2. System jako rzeczywistość społeczna	436
3. Typy systemów międzynarodowych	438
4. Państwo w systemie międzynarodowym	443

Rozdział dwunasty

Prawa rozwoju i zmienności stosunków międzynarodowych	447
1. Prawo oddziaływań międzynarodowych.....	447
2. Prawo internacjonalizacji	449
3. Prawo współzależności międzynarodowych	452
4. Prawo instytucjonalizacji	456

Rozdział trzynasty

Polityka zagraniczna	459
1. Pojęcie polityki zagranicznej	459
2. Podmioty polityki zagranicznej	460
3. Cele polityki zagranicznej	460
4. Strategia i taktyka oraz metody i środki polityki zagranicznej.....	464
5. Determinanty polityki zagranicznej	465
6. Funkcje polityki zagranicznej	469

Rozdział czternasty

Spory i konflikty międzynarodowe.....	471
1. Pojęcie i podział sporów oraz konfliktów międzynarodowych	471
2. Główne przyczyny sporów i konfliktów międzynarodowych	477
3. Sposoby pokojowego rozwiązywania sporów międzynarodowych	480
4. Prawo międzynarodowe wobec wojny	494

Rozdział piętnasty

Bezpieczeństwo międzynarodowe.....	521
1. Pojęcie bezpieczeństwa międzynarodowego	521
2. Główne tendencje ewolucji bezpieczeństwa międzynarodowego do lat 90. XX w.....	527
3. Perspektywy bezpieczeństwa międzynarodowego w XXI w.	533

Wybrana literatura z zakresu stosunków międzynarodowych.....	541
Podręczniki	541
Encyklopedie i leksykony	542
Zbiory dokumentów.....	542
Inne	542
Literatura obcojęzyczna.....	544
Czasopisma polskie i zagraniczne podejmujące problematykę stosun ków międzynarodowych	547

Aneks

Część I (opracował Grzegorz Skorobohaty).....	555
Część II (opracował Radosław Zenderowski)	639
Spis schematów, tabel, diagramów i zestawień.....	655